

... De Centrale Leiding kon niet helpen, immers ook daar moest geluisterd worden. Ten einde raad namen wij enige dokters in vertrouwen en ook zij gingen er op uit, hun patiënten langs, om accu's op te halen. Dikwijls stonden er verschillende accu's aan elkaar verbonden om de kleine restjes stroom uit elke accu te koppelen, wat dan voldoende stroom opleverde om nog net het belangrijkste nieuws van een uitzending op te vangen. En dan maar weer zien hoe het morgen gaan zou. We hebben wel twaalf accu's in een week in huis gehad. Soms binnengedragen in een aardappelzak, in een koffer, soms binnengedragen in een kinderwagen.'

Behalve nieuws over het oorlogsverloop en de regeringsbesluiten brachten de illegale nieuwsbladen ook informatie over belangrijke gebeurtenissen in bezet gebied die in de legale pers werden verzwegen; zo waren berichten over Duitse razzia's in een bepaalde stad steeds van belang voor de bewoners van andere steden. Voor dat binnenlandse nieuws hadden de illegale nieuwsbladen die met illegale opiniebladen verbonden waren, een veelheid aan bronnen. De samenstellers van *Het Parool* bijvoorbeeld (en dus ook van het *Parool-bulletin*) kregen in Amsterdam berichten van *Parool*-groepen elders die of door eigen koeriers of door koeriers van RR werden overgebracht; zij kregen berichten via het clandestiene telefoonnet van de Centrale Inlichtingendienst oftewel de CID (waarover straks meer); zij ontvingen dagelijks een door de CID opgesteld overzicht van het binnenlandse nieuws; zij ontvingen voorts een overzicht, samengesteld door de staf van kolonel Koot, en dan nog een derde overzicht, samengesteld door RR; zij konden tenslotte af en toe 'persconferenties' bezoeken die door kolonel Koot of het College van Vertrouwensmannen werden gehouden.¹

¹ In Amsterdam kregen de samenstellers van *Het Parool* bovendien dagelijks de complete berichtgeving van het Britse persbureau Reuter die opgevangen werd met de ontvreemde z.g. Hell-ontvanger van de *Schweizerische Presse-Telegraph*.

Wij vermelden in dat verband dat H. H. J. van de Pol, president-directeur van het ANP, in de hongerwinter twee van de drie Hell-ontvangers had laten ontvreemden uit het kantoor van de ANP-Nieuwsdienst in Hilversum; in Den Haag gaf hij aanvankelijk de ontvangens Reuter-berichten (hij ving ze op met een antenne, gevormd door twee bedstellen met springveren) slechts aan enkele vertrouwde relaties door, 'pas in het voorjaar van 1945 hebben wij het', stelde hij later op schrift, 'gewaagd, uit te komen met een vrij uitgebreid (op stencil getikt) nieuwsbulletin . . . Dat was dan voornamelijk bestemd voor het College van Vertrouwensmannen . . . maar ook [voor] de door hen aangewezen Gemachtigden (toekomstige secretarissen-generaal van de departementen) en sommige leiders van de OD, KP, marechaussee en politie die met ons bekend waren.' (H. H. J. van de Pol: 'Het ANP in oorlogstijd' (1969), p. 40, 55 (Doc II-19, a-15)).